

РАЗРЕД: ОСМИ
СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1
ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Општи циљеви

Циљ наставе предмета музичка култура је да подстицањем, стварањем и даљим његовањем интересовања, навика и потреба за слушањем и репродукцијом вриједних музичких остварења из области умјетничке, дјечије, духовне и традиционалне музике развија, на првом мјесту, код ученика љубав према музици, музичкој умјетности и умјетности уопште. Такође, да развија креативне и интелектуалне потенцијале и да правилним његовањем музичког укуса доприноси њиховом естетском и хуманом развоју као и подизању нивоа њиховог музичког образовања и опште културе.

Посебни циљеви

- Кроз више наставних подручја и дисциплина из области музичке педагогије развија код ученика интересовање и љубав према музици и умјетности уопште, као и когнитивне, емоционалне, социјалне и креативне потенцијале и способности;
- Његује способности заједничког (индивидуалног) репродуковања музичких дјела обрађених на часу;
- Кроз активно пјевање, слушање, свирање, играње и стварање музике ученике уведе у разумијевање музике и њених законитости;
- Континуирано развија музичке способности: музикалност, слух, слушну концентрацију, општу и музичку интелигенцију, музичку меморију и креативност;
- Развија оригиналност, индивидуалност и креативна рјешења;
- Развија код ученика способности да изрази своје мисли, формулише сопствени суд и аргументовано га одбрани (критичко мишљење);
- Кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање) упозна ученике са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха, стилова и жанрова предвиђених програмом, ради развијања способности разумијевања музичких садржаја;
- Развија код ученика навику да слуша вриједна музичка дјела, изграђује позитиван став према музичкој умјетности, прати музички живот и формира сопствене дискотеке(фонотеке);
- Развија способности за заједничко извођење (пјевање/свирање/играње) познатих примјера из дјела свјетске, српске и босанско-херцеговачке музичке литературе;
- Музички описмењује и упознаје ученике са музичким појавама и појмовима из области мелодике и ритма (C-dur, a-mol, F-dur, d-mol, D-dur и G-dur љествица, четвородјелна подјела јединице бројања, пунктирана и обрнуто пунктирана јединица бројања, триола, синкопа, тродјелне врсте мјере 6/8);
- Развија код ученика неометано повезивање перцепције и рецепције музике: од нотне слике до звука и од звука до нотне слике;

- Обогаћује и оплемењује емоционални живот ученика;
- Васпитава ученика у његовању патриотизама, хуманизма и интернационализма;
- Правилним његовањем музичког укуса развија код ученика способност за процјену умјетничке вриједности, тј. да кроз успостављање и усвајање вриједносних мјерила за критичко и естетско процјењивање музике створи компетентног корисника музичке културе;
- Приближи савремене извођаче умјетничке музике и укаже на савремене обраде класичних музичких дјела;
- Указује на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета;
- Његује хорско и оркестарско музицирање у школи.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Репетиторијум градива претходног разреда	3
2. Праисторија и стари вијек	2
3. Музика средњег вијека	2
4. Музика ренесансе	3
5. Барок	6
6. Рококо, галантни стил	1
7. Музика класицизма	7
8. Креативна радионица	6
9. Разредно музицирање	3
10. Примењена музика	3

Оперативни циљеви/ Исходи	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Репетиторијум градива претходних разреда (3 часа) 1. Обновљање и утврђивање љествица, ритмичких врста/ фигура и обрађених музичко-теоријских појмова из 6. и 7. разреда		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Препозна пјесме обрађене у претходним разредима и именује љествицу/тоналитет у којој се пјесма налази; интонира и објасни појам тетрахорда; аудитивно и визуелно идентификује мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава; активно учествује у</p>	<p>1. Обновљање и утврђивање љествица и ритмичких врста и фигура из 6. и 7. разреда: C-dur, a-mol, F-dur, d-mol, D-dur и G-dur љествица; музичко-теоријски појмови: тетрахорд, каденца, ступањ, степен и полустепен; пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на јединици бројања, четвородјелна подјела</p>	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Математика</p>

<p>заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених у претходном разреду пјевањем (текстом/солмизационим слоговима), свирањем и играњем; дефинише и на основу репродукованих и слушаних примјера објасни опште музичко-теоријске појмове: љествица, октава, каденца, ступањ, цијели степен и полустепен; објасни разлику између дурске и молске љествице и репродукује (пјева/свира) обрађене љествице и примјере из претходних разреда по избору; транспонује пјесницу за кварту на више; учествује у равномјерном читању нота; изводи примјере по принципу <i>Дандело</i>.</p>	<p>јединице бројања, узмах и предтакт.</p> <p>Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ми имамо црну куцу</i> • <i>Ајде Като</i> • <i>У ливади под јасеном</i> • <i>Пошла Дуња жито жњети</i> • <i>Поноћ је тако тиха</i> • <i>Ћук седи</i> • <i>Мечкарска пјесма</i> • <i>Она цупа скочи</i> • <i>Меда Мишко заспао</i> • <i>Дошло писмо из Босне</i> • <i>Дошла је зима – З. М. Васиљевић</i> • <i>Где је онај цветак жути - Ђ. Б. Перголези</i> • <i>Ноћни стражар – М. Обрадовић</i> • <i>Ода радости – Л. В. Бетовен</i> • <i>Еј, пало иње – народна пјесма</i> • <i>На салашу – народна пјесма из Америке.</i> 	<p>Ликовна култура</p> <p>Физичка васпитање</p>
<p>Тема 2: Праисторија и стари вијек (2 часа) 1. Музика првобитне друштвене заједнице 2. Музика Блиског и Далеког истока 3. Музика старог вијека – Грчка и Рим</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Наведе и опише основна обиљежја музике у првобитној друштвеној заједници; објасни настанак и наброји прве музичке инструменте; препозна и именује слушане примјере; објасни шта се подразумева под појмом импровизација; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу.</p>	<p>1. Поријекло и улога музике у првобитној друштвеној заједници; изражајна средства музике - настанак првих инструмената; слушање, пјевање и свирање примјера.</p> <p>Обрада/обнављање појмова: импровизација, ритам, мелодија.</p> <p>Музика афричких племена - слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Афрички плес (стари плес из Конга)</i> • <i>Традиционална игра из Боцване</i> • <i>Ритмички канон (по афричким мотивима)</i> • <i>Обредни напјев племена Веде са Цејлона.</i> 	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>2. Одреди историјски оквир, те да наведе и опише основне карактеристике музике Блиског и Далеког истока; објасни функцију музике у старом вијеку; на основу слушаног и репродукованог примјера, препозна и дефинише појам пентатонике, те да наведе и визуелно препозна инструменте музичког инструментаријума старог вијека.</p> <p>3. Одреди историјски оквир и наведе основна обиљежја музике у античкој Грчкој и музике у доба Римског царства; визуелно препозна и наведе карактеристичне инструменте и објасни шта се подразумева под појмовима дитирамб и грчка трагедија); објасни положај и разлику између друштвене функције музике у античкој Грчкој и старом Риму.</p>	<p>2. Музика Блиског и Далеког истока – Египат, Индија, Месопотамија, Кина (функција музике у друштву) Пентатоника – извођење примјера и упознавање специфичног инструментаријума. Слушање и репродукција примјера у пентатонској љествици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Старокинеска мелодија,</i> • <i>О, Сузана</i> (познат примјер у пентатонској љествици). <p>3. Музика у античкој Грчкој и у доба Римског царства – музика и мит, инструменти (лира, китара, аулос) и видови музицирања (дитирамб и грчка трагедија, хорско пјевање) Слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Старогрчки напјев: <i>Химна Хомеру</i> • Старогрчки напјев: <i>Секилова пјесма.</i> 	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p>
---	---	--

		<p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p>
<p>Тема 3: Музика средњег вијека (2 часа) 1. Музика и хришћанство – источно православно и западноевропско римокатоличко црквено пјевање</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Објасни еволуцију настанка нотног писма и наведе најзначајније карактеристике византијског пјевања и литургијског богослужења; наведе основне карактеристике осмогласника и грегоријанског пјевања и наброји ране облике вишегласја; активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених музичких примјера; од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал.</p>	<p>1. Музичка основа хришћанске музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развој нотног писма – настанак солмизације (Гвидо из Арца) • Византијско пјевање и литургија као облик богослужења • рани облици вишегласја на западу • појава осмогласника и грегоријанског корала <p>Слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кир Стефан Србин: <i>Ниња сили</i> • Грегоријански корал: <i>Kyrie eleison</i> • Исаје Србин: <i>Ускришњи тропар</i> • Грегоријански напјев: <i>Aleluja</i> • Грегоријански корал: <i>Salve Regina</i> • <i>ENIGMA: Gregorian Chant</i> (примјер савременог третмана грегоријанског корала у популарној музици) • М. Преторијус: <i>Живјела музика</i> (канон). 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Вјеронаука</p>

	<p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
<p>Тема 4: Музика ренесансе (3 часа) 1. Опште карактеристике епохе 2. Развој вишегласја и најистакнутији представници ренесансе 3. Инструментална музика 16. вијека</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Наведе главне карактеристике епохе и препозна примјере ренесансне музике.</p> <p>2. Наведе и опише прве облике вишегласја; именује најзначајније композиторе ренесансе и њихова најпознатија дјела; препозна слушане примјере и варира обрађене композиције; исприча једну анегдоту у вези са неким познатим композитором ренесансе; наведе најзначајније представнике епохе са јужнословенских простора.</p>	<p>1. Карактеристике епохе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • историјски оквири идеја ренесансе – враћање античким вриједностима у новом руху; • стил у умјетности. <p>2. Развој вишегласја:</p> <ul style="list-style-type: none"> • појам полифоније и хомофоније, • настанак протестантског корала, • почетак развоја <i>монодије</i>, • <i>миса, мотет, мадригал и шансона</i>, • Ђовани Пјерлуиђи да Палестрина и Орландо ди Ласо, • Фрањо Босанац и Андреја Мотовуњанин– представници ренесансе са јужнословенских простора. <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Орландо ди Ласо: <i>Matona mia cara</i> • Ђ. П. да Палестрина: <i>Missa brevis</i> • Јакоб Галус: <i>Ecce quomodominorituriustus</i> • Ђ. П. да Палестрина: <i>Курје</i> из Мисе папе Марчелија 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p>

<p>3. Наведе, те аудитивно и визуелно идентификује инструменте ренесансне епохе; наброји и у кратким цртама опише типичне облике инструменталне музике 16. вијека; препозна слушане примјере познатих композитора ренесансе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Гијом Дифај: <i>Kyrie</i> из <i>Mise L' homme arm</i> • Томас Луис де Викторија: <i>Duo Seraphim</i>. <p>3. Инструментална музика 16. вијека</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интензивирање развоја инструменталне музике и постепено стицање самосталности у односу на вокалну. • Типични инструменти (оргуље, лаута и виола да брача и виола да гамба). • Настанак инструменталних облика који воде поријекло од вокалних (ричеркар, канциона и фантазија). • Почетак развоја музике за нове инструменте са диркама (клавикорд и клавичембало). • Облици засновани на импровизацији (токата, капричо и прелудијум). <p>Слушање (репродукција):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Клаудио Меруло: <i>Toccata quarta del sexto tono</i> • Ђироламо Фрескобалди: <i>Токата бр.7</i> • Андреа Габриели: <i>Ricercar arioso</i> • Ђовани Габриели: <i>Канциона бр.1</i> • Адриано Банкијери: <i>Фантазија бр. 5</i> • Ђироламо Фрескобалди: <i>Capriccio Pastoral</i>. 	<p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p>
<p>Тема 5: Барок (6 часова) 1. Опште карактеристике стила 2. Зачетак и развој опере 3. Музички инструменти, инструментална и вокално-инструментална музика барока 4. Хендл и Бах – великани барокне епохе 5. Опера у 18. вијеку 6. Рококо</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Препозна музику барокне епохе, објасни и наведе основне карактеристике барокног музичког стила.</p>	<p>1. Карактеристике стила</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историјски оквир. • Изражајна средстава и одлике музичког језика 	<p>Историја</p>

<p>2. Објасни и дефинише појам опере, наведе њене основне изражајне карактеристике, те наведе имена најзначајнијих представника барокне опере; дефинише и објасни појам монодије. Аудитивно идентификује слушане примјере познатих композитора барокне опере.</p>	<p>(успостављање дур-мол система, каденца).</p> <ul style="list-style-type: none"> Музички облици. <p>2. Зачетак и развој опере</p> <ul style="list-style-type: none"> Појава монодије као посљедица отпора ренесансној полифонији. Италија – колијевка опере (<i>Фирентинска камерата</i>). Изражајне карактеристике првих опера (митолошки садржај, раскошна сценографија, увођење елемената балета). Најзначајнији представник барокне опере. Најистакнутији представници (Клаудио Монтеверди, Хенри Перс, Ж. Б. Лили, Ж. Ф. Рамо). <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ж. Б. Лили: <i>Дует из опере "ATYS"</i> К. Монтеверди: <i>Орфејева пјесма</i> (из опере Орфеј) К. Монтеверди: <i>Тужаљка</i> (из опере Аријана). 	<p>Ликовна култура</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>3. Наведите и опишите, те аудитивно и визуелно разликује најзначајније инструменте барока; опишите типичне инструменталне облике барокне епохе; објасните еволуцију настанка вокално-инструменталних облика барокне епохе; дефинишите и укажете на изражајна средства сваког облика појединачно.</p> <p>3.1. Препозна слушане примјере познатих</p>	<p>3. Музички инструменти, инструментална и вокално-инструментална музика барока</p> <ul style="list-style-type: none"> Развој инструмената и бароку. (Гудачки, дрвени и лимени дувачки, инструменти са диркама и трзачки инструменти). Инструментални барокни облици (<i>барокна свита, барокни концерт, фуга</i>). <p>3.1. Вокално-инструментални облици барока</p> <ul style="list-style-type: none"> Тежња цркве за стварањем монументалних дјела духовне музике. 	<p>Ликовна култура</p>

композитора инструменталне музике барока и аудитивно разликује аутентична извођења у односу на савремени третман барокних дјела у популарној музици.

4. Разликује и препозна примјере Ј. С. Баха и Г. Ф. Хендла који су обрађени на часу; изврши компарацију њиховог стваралаштва.

- Ораторијум, пасија и кантата (опште карактеристике и изражајна средства.

Слушање (репродукција):

- Т. Албиниони: *Концерт br. 2 за обоу и гудаче, d-moll, op.9*
- Ђ. Тартини: *Концерт за трубу у D-duru*
- Т. Албиниони: *Adagio у g-mollu*
- Компарација: *Remix "Albinoni'sAdagio" byJapanesePop-OperaNorimasaFujisawa* (примјер савременог третмана барокног дјела у популарној музици)
- Ђ. Тартини: *Бавољи трилер, соната у g-mollu*
- А. Вивалди: *Годишња доба: Зима и Љето* (Компарација: *Љето: Hip-Hop Remixby Kate Tsvetaevaи Зима :обрада поп пијанисте Choi Soo Min-a*) – примјери савременог третмана барокног концерта у популарној музици.

4. Хендл и Бах – великани барокне музичке епохе и најзначајнији композитори пре половине 18. вијека
Слушање музике:

- Г. Ф. Хендл: *Алелуја* – хор из ораторијума *Месија* (компарација: *Jazz Aleluja, цез- госпел обрада*)
- Г. Ф. Хендл: *Сарабанда, d-moll* (Компарација: *TheSarabandeOfHaendel - MetalCover,NilsCourbaron* – примјер савременог третмана барокног дјела у популарној/метал музици)
- Г. Ф. Хендл: *Музика на води*
- Ј. С. Бах: *Фуга и токата, d-moll* (компарација: савремена обрада *Vanessa Mae*)

Историја

<p>5. Објасни и опише развој опере у 18. вијеку; наведе основне карактеристике Глукове реформе; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ј. С. Бах: <i>Брандербуршки концерт бр. 3 у G-duru, BWV 1048</i> • Ј.С. Бах: <i>Gloria из Мисе у h-molu</i> • Ј. С. Бах: <i>Имај милости</i> – арија тенора из <i>Пасије по Матеју</i>. <p>5. Развој опере у 18. вијеку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реформа опере (Кристоф Вилибалд Глук), • Опера <i>Буфо</i> (Ђовани Б. Перголези), • Слушање музике: • К.В. Глук: <i>Арија Орфеја</i> из опере <i>Орфеј и Еуридика</i> • Г.Ф. Хендл: <i>Cara Sposa</i> – Риналдова арија из опере <i>Риналдо</i> (погледати сегменте из дугометражног филма <i>Фаринели</i>) • Ђовани Б. Перголези: <i>Убертова арија</i> из опере <i>Слушкиња господарица</i>. <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Ликовна култура</p>
<p>Тема 6: Рококо, галантни стил (1 час)</p>		
<p>Ученик може да: 1. Препозна музику рококо стила; наведе и објасни најзначајније карактеристике галантног стила; аудитивно идентификује слушане примјере и наброји најистакнутије представнике.</p>	<p>1. Рококо- галантни стил</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историјски оквир и опште карактеристике. • Представници: Франсоа Купрен, Жан Ф. Рамо и Доменико Скарлати. 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Ф. Купрен: <i>Сарабанда</i>. • Д. Скарлати: <i>Соната у E-duru, К 380</i>. • Ф. Купрен: <i>La Sultane</i>. 	
<p>Тема 7: Музика класицизма (7 часова) 1. Преткласика 2. Опште карактеристике стила 3. Бечки класичари: 3.1. Симфонијска и камерна музика Ф.Ј. Хајдна 3.2. Инструментална музика В.А. Моцарта 3.3. Вокално-инструментално стваралаштво В.А. Моцарта 3.4. Инструментална музика Л.В. Бетовена</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1 Препозна музику преткласике, наведе најистакнутије представнике и опише најзначајније карактеристике стила.</p> <p>2. Одреди историјски оквир и препозна музику класицизма; наведе и опише најзначајније карактеристике музике класицизма; препозна и наброји карактеристичне класичарске форме.</p> <p>3.1. Препозна слушане примјере музике Ф. Ј. Хајдна; наведе Хајднова најпознатија дјела и основне биографске податке из живота композитора; разумије и објасни појмове солистичка, камерна и оркестарска музика; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет,..); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у</p>	<p>1. Преткласика – основне карактеристике стила и најистакнутији представници (К. Ф. Бах, Ј. В. Штамиц, М. Клементи, Л. Бокерини) Слушање музике: Л. Бокерини: <i>Минуето</i>.</p> <p>2. Историјски оквир и општи преглед класичарске музичке епохе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сонатни облик. • Сонатно-симфонијски циклус. • Цикличне класичарске форме (соната, симфонија, концерт и гудачки квартет). <p>3. <i>Бечки класичари:</i> (Ф. Ј. Хајдн, В. А. Моцарт и Л. В. Бетовен):</p> <p>а) Симфонијска и камерна музика Ф. Ј. Хајдна</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф.Ј. Хајдн: <i>Симфонија бр. 94 у G-duru</i>, I став • Ф.Ј. Хајдн: <i>Симфонија бр. 88</i>, IV став • Ф.Ј. Хајдн: <i>Гудачки квартет у d-moli, Op. 76, бр. 2</i>. 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике;</p> <p>3.2. Идентификује слушане примјере инструменталне музике В. А. Моцарта; наведе најпознатија дјела инструменталне музике и основне биографске податке из живота композитора; разумије појмове солистичка, камерна и оркестарска музика; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет,..); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике; уочи, именује и опише главни инструмент у одређеном дјелу; аудитивно и визуелно идентификује мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава; разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру); од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал.</p> <p>3.3. Препозна слушане примјере вокално-инструменталне музике В. А. Моцарта и наброји његова најзначајнија вокално-инструментална дјела.</p>	<p>б) Инструментална музика В. А. Моцарта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Симфоније. • Концерти. • Камерна дјела и клавирска музика. <p>Слушање музике (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В.А. Моцарт: <i>Соната за клавир</i> бр. 11 у А- дур, К 331 • В.А. Моцарт: <i>Концерт за кларинет и оркестар</i>, D-дур • В. А. Моцарт: <i>Симфонија</i> бр. 40, g-mol • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 41, С-дур (Јупитер)</i> • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 31, D-дур (Паришка симфонија)</i> • одломци из филма <i>Амадеус</i>. <p>в) Вокално-инструментално стваралаштво В. А. Моцарта</p> <p>Слушање (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В.А. Моцарт: <i>Арија Фигара</i> из опере <i>Фигарова женидба</i> • В.А. Моцарт: <i>Арија Лепорела</i> из опере <i>Дон Ђовани</i> • В.А. Моцарт: <i>Дует Папагена и Папагене</i> из опере <i>Чаробна фрула</i> • В.А. Моцарт: <i>Арија краљице ноћи</i> из опере <i>Чаробна фрула</i> • В.А. Моцарт: <i>Реквијем</i> (одломци по избору наставника). <p>д) Инструментална музика Л. В. Бетовена:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концерти • Камерна музика • Симфоније 	<p>Историја</p>
--	---	-----------------

<p>3.4. Аудитивно идентификује слушане примјере инструменталне музике Л. В. Бетовена; наведе најпознатије инструменталне композиције и основне биографске податке из живота композитора; разумије појмове солистичка, камерна и оркестарска музика; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет,..); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике; уочи, именује и опише главни инструмент у одређеном дјелу; аудитивно и визуелно идентификује мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава; разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру); од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Клавирска музика. <p>Слушање (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Л. В.Бетовен: <i>Мјесечева соната</i> • Л. В. Бетовен: <i>За Елизу</i> (компарација: <i>Чежња за тобом</i>- популарна обрада Ж. Петровић) • Л. В. Бетовен: <i>Клавирски концерт бр. 4, G-dur, оп. 58</i> • Л. В. Бетовен: <i>Гудачки квартетбр. 12, ES-dur, оп. 127</i> • Л.В.Бетовен: <i>IX симфонија</i>(почетак IV става-<i>Ода радости</i>) • Л. В. Бетовен: <i>V симфонија, I ст</i> • Л.В.Бетовен: <i>III симфонија</i>(<i>Ероика, I став</i>). <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
<p>Тема 8: Креативна радионица:1.Варијација пјесама 2.Импровизација 3. Мали композитор (6 часова)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Варира претходно обрађене музичке примјере.</p>	<p>1. Варијација позатих и претходно обрађених музичких примјера (по избору наставника)</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p>

<p>2. Импровизује ритам на задане текстове, импровизује мелодију на задани ритам, понуди музичке одговоре на музичка питања упућена од стране наставника, пронађе мелодијски мотив и настави започети ритам; користи тијело као инструмент и дјечије музичке инструменте; уобличи и осмисли ритмичку пратњу народних игара и импровизује кореографију за народне игре и пјесме; ствара властите текстове на одређену тематику задану од стране наставника и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију.</p>	<p>2. Импровизација</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осмишљавање ритма на задане текстове. • Осмишљавање мелодије на задани ритам. • Музичка питања и одговори. • Проналажење мелодијских мотива. • Настављање започетог ритма. • Мелодијска допуњалка. • Измишљање текстова на одређену тематику задану од стране наставника. • Игре ронда (импровизација затворених музичких облика). • Импровизовање ритмичке пратње народних игара. • Импровизовање кореографије за народне игре и пјесме. <p>(Поред текстова познатих пјесника за дјецу препоручују се и текстови из Зборника Републичког фестивала дјечијег литерарног стваралаштва „Дјечије царство“ - препустити дјецу самосталан избор текста)</p> <p>3. Избор пјесама дјеце аутора са Републичког фестивала дјечијег музичког стваралаштва „Мали копозитор“</p> <ul style="list-style-type: none"> • С. Бокоњић/М. Ивановић: <i>Дај ми читав свијет.</i> • Ј. Крајишник: <i>Добро јутро.</i> • Д. Татић: <i>Прољеће.</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере</p>	<p>Ликовна култура</p> <p>Физичка васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичка васпитање</p>
--	---	---

<p>3. Препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера.</p>	<p>по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичка васпитање</p>
<p>Тема 9: Разредно музицирање (3 часа)1. Свечана пјесма 2. Традиција као инспирација</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. Објасни и дефинише појам свечане пјесме; препозна, именује и активно учествује у групном музицирању обрађених примјера свечане пјесме.</p>	<p>1. Свечана пјесма :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске: <i>Моја Република</i>, М. Матовић. • <i>Химна Св. Сави</i>. • Химна БиХ: <i>Интермецо</i>, Д. Шестић. 	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p>

<p>2. Препозна и именује слушане музичке примјере, те активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених композиција.</p>	<p>2. Пјесме из нашег завичаја - <i>Традиција у новом руху</i> (савремене композиције инспирисане традиционалном музиком)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Етно група „Траг“ • Група „Врело“ • Биљана Крстић и „Бистрик“ • Етно група „Ива“ • Слободан Тркуља/<i>Балканополис</i> • Ансамбл „Теодулија“ <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичка васпитање</p>
--	---	---

Тема 10: Примијењена музика (3 часа): Музика на филму, радију, телевизији и YouTube

<p>Ученик може да:</p> <p>1. Препозна теме из филмова које су обрађене и слушане на часу Музичке културе; наведе дјела која су емитована у оквиру радио (ТВ) емисије коју је препоручио наставник.</p>	<p>1. Прилагођавање музике другим умјетностима и медијима (избор познатих тема и нумера из домаће и стране кинематографије)</p> <p>Слушање/репродукција музике:</p> <p>Избор тема из стране кинематографије: <i>Робин Худ, Господар прстенова, Љепотица и звијер; James Bond Theme; Шиндлерова листа; Покахонтас;</i></p> <p>Теме из домаћих филмова и серија: <i>Ко то тамо пева; Сјећаши ли се Доли Бел; Зона замфирова;</i></p>	<p>Српски језик</p> <p>Информатика</p>
---	--	--

	<p><i>Ми нисмо Анђели; Бољи живот; Кажу зашто ме остави.</i></p> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
--	--	--

ХОР И ОРКЕСТАР

Предметно подручје Хор и Оркестар представља интегрални дио предмета Музичка култура. Општи циљ предметног подручја Хор и Оркестар је развијање интересовања и љубави према музичкој умјетности, упознавање ученика са музичким дјелима високих умјетничких вриједности из различитих епоха и различитих жанрова, те упознавање са музичком традицијом и културом властитог и других народа.

Обавезно је да се у основним школама организује рад хора и то: хора млађих и хора старијих разреда.

У школи у којој постоје услови потребно је организовати школски оркестар. Часови хора и оркестра се изводе континуирано од почетка до краја школске године. Уносе се у распоред часова школе и дио су радне обавезе ученика које на основу музичких способности констатованих на аудицији, уз њихову сагласност, изабере наставник. Неопходно је континуирано радити на промоцији ових активности у школи, имајући у виду да је ангажовање ученика добровољно, али истовремено захтијева обавезу редовног похађања часова.

ХОР МЛАЂИХ РАЗРЕДА

(3 часа седмично, 108 часова годишње)

ХОР СТАРИЈИХ РАЗРЕДА

(4 час седмично, 144 часа годишње)

Оперативни циљеви/	Садржаји програма/Појмови	Смјернице за наставнике
--------------------	---------------------------	-------------------------

Исходи		
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на аудицији адекватно одговори на захтјеве провјере музичког слуха, вокалне интерпретације и музичке меморије; • интерпретира широк спектар вокализа, модела и мотива за постизање бољих резултата; • пјева правилно, изражајно, интонативно и ритмички тачно и прецизно; • научи напамет своју вокалну дионицу; • примјењује различите технике пјевања; • пјева у двогласним и вишегласним композицијама (у складу са могућностима хора); • презентује шири репертоар вокалних и вокално-инструменталних композиција (по могућности различитих стилова и жанрова); • емотивно доживи композиције које се обрађују; • естетски доживи и да оцјени интерпретацију хора у коме учествује, да зна да изврши компарацију са извођењем других ансамбала; • прати своју дионицу у партитури и препознаје и поштује музичке ознаке за темпо, динамику и артикулацију; • активно учествује у музичком стваралаштву; • схвати своју индивидуалну улогу у колективном извођењу; • препозна и наведе основне карактеристике стила и жанра композиција које су на репертоару хора. • редовно похађа часове хора. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјесме и мелодијско-ритмички мотиви за аудицију. • Вокализе, модели и мотиви за постизање вокалне технике, музичких способности, вјештина и знања. • Репертоар школских хорова обухвата химне, одговарајућа музичка дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и жанрова и одговарајућа музичка дјела традиционалне народне и духовне музике народа Републике Српске и других народа. <p>Предложена литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Химна Моја Република</i>, М. Матовић • <i>Химна Светом Сави</i>, С. С. Мокрањац • <i>Богородице дјево</i>, руски напјев • <i>Ој, Бадњаче, бадњаче</i>, народна из Србије • <i>Божјићни тропар</i>, Н. Барачки • <i>Ave Maria</i>, Ј. С. Бах • <i>Тамо далеко</i>, српска традиционална пјесма • <i>Српкиња</i>, И. Бајић • <i>Viva la musica</i>, канон • <i>Сат</i>, канон • <i>Драги бато</i>, канон • <i>Кока снијела јаје</i>, канон • <i>Ц-А-Ф-Ф-Е-Е</i>, канон • <i>Сви смо сад ту</i>, канон • <i>Кад си срећан</i> • <i>Дјеца су украс свијета</i> • <i>У свијету постоји једно царство</i> • <i>Преко брда преко брега</i> • <i>Ишли смо у Африку</i> • <i>Разболе се лисица</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку школске године организовати аудицију и кроз различите провјере музичког слуха, музичке меморије, музичких знања, вјештина и предиспозиција, формира хор од ученика који посједују одговарајуће музичке способности. • У зависности од састава и броја ученика организује хорова: женске, мушке и мјешовите. Према броју ученика хорова могу бити великог састава или камерни и пјевати једногласно, двогласно и трогласно. • Почетком школске године неколико часова посветити искључиво вјежбама за кост-абдоминално јачање дијафрагме и мишића, нарочито са леђне стране. Радити вјежбе за спуштање ларинкса и слободан рад резонантног апарата: језика, непца, усана и доње вилице. Извјестан број ученика се у завршним разредима налази у фази мутирања, па наставник треба да буде веома пажљив у третману оваквих ученика, да не би дошло до трајног оштећења гласница. • Наставник треба да подстиче љубав и жељу за активним музицирањем и учествовањем у школским ансамблима. • Константно и стручно радити на развоју музичких способности и

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Нема света ни планете</i> • <i>Миш је добио грип</i> • <i>Ох пролеће</i>, Ј. Маринковић • <i>Вијеће врана</i>, В. Ђорђевић • <i>Бумбари и пчеле</i>, С. Раичић • <i>Патак</i>, М. Драгутиновић • <i>Другарство</i>, А. Кораћ • <i>Јесен</i>, В. Милошевић • <i>На ливади</i>, М. Милојевић • <i>Ветар</i>, М. Милојевић • <i>Жабе</i>, В. Ђорђевић • <i>Кока и пилићи</i>, М. Тајчевић • <i>Канон за новорођенче</i>, К. Бабић • <i>Гдје је онај цветак жути</i>, Ђ. Б. Перголези • <i>Моја звезда</i>, Б. Сметана • <i>Луна</i>, Ф. Шуберт • <i>Ода радости</i>, Л. В. Бетовен • <i>La violeta</i>, стари мајстор • <i>Друга руковет</i>, С. С. Мокрањац • <i>Из Осме руковети</i>, С. С. Мокрањац • <i>Крава и несташко</i>, М. Васиљевић • <i>Ој, расти мој зелени боре</i>, <i>Сјај мјесече</i>, В. Милошевић • <i>Ој, јесенске дуге ноћи</i>, народна пјесма • <i>Јовано Јованке</i>, македонска народна пјесма • <i>Хор</i>, В. Миланковић • <i>Композиције за рад са хором млађег школског узраста</i>, Д. Тракиловић • <i>Композиције за рад са хором старијег школског узраста</i>, Д. Тракиловић • <i>Духовне композиције за рад са хорovima</i> 	<p>формирању квалитетног вокалног интерпретатора: рад на вокализима, импостацији гласа, чистој интонацији, ритмичкој прецизности, правилном дисању, изражајном пјевању, дикцији, емотивном и естетском доживљају пјесме.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организује пробе по гласовима и заједничке пробе. • Направи селекцију дијелова композиције који захтијевају посебно увјежбавање. Најчешће су то интонативни, али могу бити и остали проблеми извођачке технике. • Употреба клавира на пробама је минимална, али наставник мора бити спреман да композицију течно одсвира ради уобличавања тонске слике. • Хор треба да пјева више <i>a capella</i>. • Ради на развоју дистрибутивне пажње и концентрације (способност заједничког музицирања). • Ради на интерпретацији одговарајућих музичких дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и музичких жанрова. • Ради на очувању традиционалне народне и духовне музике народа Републике Српске и других народа. • Ради на музичком описмењавању. • Наставник треба да подстиче креативне способности ученика и подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима. • Примјењује рад на музичкој импровизацији. • Ради на социјализацији ученика и развоју смисла и
--	--	--

	<p><i>основношколског типа,</i> Д. Тракиловић</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Збирка хорских композиција за школске хорове a capella,</i> Б. Ђурковић, Д. Костић, Б. Цвејић • <i>Двогласне хорске композиције,</i> приредила Нада Ленаси • <i>Из светске хорске литературе,</i> Б. Ђурковић • <i>Музичка традиција за наше најмлађе,</i> М. Васиљевић, ЗУНС • <i>Путем наше традиционалне музике,</i> М. Васиљевић, ЗУНС 	<p>одговорности за колективно музицирање.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ради на развоју естетског доживљаја и критичког мишљења. • Упозна ученике са основним карактеристикама стила и жанра композиција које се изводе. • Упозна ученике са основном музичком формом композиције која се изводи. • Упозна ученике са основним биографским подацима композитора музичког дјела које се изводи. • Развија код ученика навике слушања музике. • На пробама хора са ученицима слуша квалитетне музичке интерпретације композиција које се обрађују на часу хора. • Припрема школски хор за различите манифестације које организује матична школа и учествује на такмичењима. • У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција (пет нових и пет раније обрађених композиција).
--	---	---

ОРКЕСТАР

(4 часа седмично, 144 часа годишње)

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три дионице.

Оперативни циљеви/ Исходи	Садржаји програма /Појмови	Смјернице за наставнике
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none">• свира предвиђене композиције;• свира у најмање три дионице;• свира правилно, изражајно, интонативно и ритмички тачно и прецизно;• користи различите технике свирања;• научи напамет своју инструменталну дионицу;• презентује шири репертоар инструменталних и вокално-инструменталних композиција (по могућности различитих стилова и жанрова);• емотивно доживи композиције које се обрађују;• естетски доживи и оцјени интерпретацију ансамбла у коме учествује и да зна да изврши компарацију са извођењем других ансамбала;• прати своју дионицу у партитури и препознаје и поштује музичке ознаке за темпо, динамику и артикулацију;• активно учествује у музичком стваралаштву;• схвати своју индивидуалну улогу у колективном извођењу;• препозна и наведе основне карактеристике стила и жанра композиција које су на репертоару.• редовно похађа часове оркестра.	<ul style="list-style-type: none">• Репертоар обухвата одговарајућа музичка инструментална и вокално-инструментална дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и жанрова и одговарајућа музичка дјела традиционалне музике народа Републике Српске и других народа. <p>Предложена литература:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Звучне ведрине</i>, Збирка композиција аранжираних за дјечије (школске) гудачке, хармоникашке и мјешовите оркестре, као и за Орфов инструментариј и оркестар удараљки, Божидар Станчић• <i>Музичка школица за Орфов инструментариј</i>, Миомира М. Ђурђановић и Сања Филиповић• <i>У шуми један жир изгубио свој шешир</i>, Збирка пјесама уз клавирску пратњу, Константин Бабић• <i>Мали гроф у трамвају</i>, за глас и клавир за дјецу нижих разреда, Зоран Јовановић• <i>Збирка пјесама за глас и хармонику</i>, Радомир Јанковић	<ul style="list-style-type: none">• Наставник ће саставити оркестре од инструмената који припадају истој породици (блок-флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментариј, итд.) или мјешовитог састава према расположивим инструментима.• Наставник треба да репертоар оркестра пролагоди (аранжира) за постојећи школски састав или да изводи у оригиналном облику.• Наставник припрема школски оркестар за различите манифестације које организује матична школа и учествује на такмичењима.• У току године оркестар треба да изведе 8 дјела од којих неке заједно са хором.

* Предложене су збирке пјесама уз пратњу клавира и хармонике, а наставник може да дионице ових хармонских инструмената лако распише, прилагоди за оркестарски и хорски састав који му је на располагању.

* У раду хора и оркестра наставник ће се потрудити да активно узме учешће са школским ансамблом на такмичењима и манифестацијама.

Радна група која је радила на изради Наставног плана и програма за хор и оркестар:

1. мр Радиша Рачић, ЈУ МШ „Владо Милошевић“ Бања Лука
2. Јелена Станишић, ЈУ ОШ „Свети Сава“ Бања Лука
3. мр Бранка Радошевић Митровић, Академија умјетности Бања Лука
4. мр Саша Павловић, Академија умјетности Бања Лука
5. Јасна Антонић, ЈУ ОШ „Борисав Станковић“ Бања Лука
6. Дајана Глувић, Републички педагошки завод
7. Драгана Генџерић, Републички педагошки завод